

LJUS på kvalitet

Samarbete mellan Järfälla, Lidingö, Sigtuna, Solna, Sundbyberg och Upplands-Bro

Finnstaskolan

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
1. Utvärderingens genomförande	3
1.1 Utvärderingsgrupp.....	3
1.2 Genomförande	3
2. Iakttagelser	4
2.1 Kunskaper, utveckling och lärande	4
2.2 Arbetsmiljö och delaktighet	5
2.3 Pedagogisk verksamhet och undervisning	6
4 Styrning, ledning och kvalitetsarbete	7
3. Analys.....	8
4. Slutsatser och rekommendationer	9
4.1 Slutsatser	9
4.2 Rekommendationer	10
5. Lärande exempel	10

Inledning

LJUS på kvalitet är ett samarbete mellan sex kommuner: Lidingö, Järfälla, Upplands-Bro, Solna, Sigtuna och Sundbyberg. Syftet med samarbetet är att stimulera en aktiv dialog på och mellan alla nivåer i verksamheterna kring hur kvaliteten kan utvecklas i enlighet med gällande styrdokument. Ett av målen för denna samverkan är att resultaten förbättras och måluppfyllelsen ökar.

För ytterligare information hänvisas till www.ljuspakvalitet.se.

Finnstaskolan ligger i Bro, i ett område med hyreslägenheter, radhus och villor. Skolan ligger nära Bro Centrum.

Finnstaskolan har elever från Förskoleklass till år 5 totalt ca 230 elever. Finnstaskolan är organiserad i tre arbetslag; Två arbetslag från förskoleklass till år 2 och ett arbetslag för elever i år 3-5. Fritidspersonalen ingår i arbetslagen, men är också en egen arbetsgrupp. Elevvårdspersonalen utgör också en egen arbetsgrupp.

Rapportens disposition

Efter en kortfattad inledning med uppgifter om utvärderingsgruppen och uppläggning av genomförande, redovisar gruppen först de iakttagelser som samlats in. Iakttagelserna redovisas för de fyra utvärderingsområden som ingår i LJUS på kvalitet:

- Kunskaper, utveckling och lärande
- Arbetsmiljö och delaktighet
- Pedagogisk verksamhet och undervisning
- Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Med de redovisade iakttagelserna som grund har utvärderingsgruppen arbetat fram en analys, slutsatser, rekommendationer och lärande exempel. Avgränsningen och sambandet mellan de olika områden som utvärderats är ett resultat av utvärderingsgruppens bedömning utifrån de styrdokument som ligger till grund för LJUS-på kvalitet.

1. Utvärderingens genomförande

1.1 Utvärderingsgrupp

Utvärderingen genomfördes av Bo Ulltin, utvärderingsledare, och utvärderarna Margareta Dahlin, rektor i Sigtuna, Karin Edenbert, lärare i Lidingö.

1.2 Genomförande

Utvärderingen inleddes med att ett urval av dokument och skolans hemsida studerades. Senare besöktes enheten av utvärderingsgruppen den 16, 17 och 18 november 2010. Under besöket genomfördes såväl planerade som spontana samtal med elever, lärare, föräldrar, skolledningen, arbetslagsledare, elevråd, antimobbningsteam och elevhälsan. Utvärderingsgruppen var närvarande i den dagliga verksamheten inom enheten. Rapporten är baserad på innehållet i dokument och samtal med ett antal elever, personal och föräldrar samt våra iakttagelser under tre dagars verksamhetsbesök.

En muntlig återrapportering genomfördes den 17 december. Vid denna deltog förutom utvärderingsgruppen, rektor Agnetha Sjöholm, Veronica Andersen, Marie Gustavsson-Holm och Jessica Gärdebring. Efter denna muntliga avrapportering lämnades den skriftliga rapporten till skolan 22/12.

2. Iakttagelser

2.1 Kunskaper, utveckling och lärande

Utvärderingen inom grundskola, förskoleklass och fritidshem innefattar:

- Utveckling och lärande i relation till läroplanens strävans- och uppnåendemål, kursplanernas strävans- och uppnåendemål samt lokala mål
- Elevernas kännedom om ovanstående mål, och möjligheter till individuella val
- Resultat av nationella prov
- Verksamhetens förutsättningar och måluppfyllelse

Utvärderingsgruppen har i sammandrag gjort följande iakttagelser:

- Det finns en arbetsplan på skolan. Fokusområden för innevarande läsår är tydliga och det finns en koppling mellan dem och kvalitetsredovisningen. Arbetsplanen utvärderas av personalen varje år och arbetslagen är med och arbetar fram arbetsplanen. Planen ger exempel på hur skolan ska arbeta för att uppnå målen.
- Eleverna har fått information om vad de behöver kunna för att nå målen. Målen för vissa ämnen finns uppsatta i en del klassrum. Eleverna själva har svårare att uttrycka vad målen innebär.
- Skolan använder databasen Info-Mentor PODB för sin dokumentation. Eleverna och föräldrarna får där information och skriftliga omdömen inför de individuella utvecklingssamtalen.
- Läsåret 08/09 fick skolan följande resultat på nationella proven i år fem: 95 % av eleverna klarar alla delprov i matematik, 89 % klarar alla delprov i engelska och 95% klarar alla delprov i svenska.
- När det gäller resultaten på nationella proven i år tre fick skolan följande resultat: 97 % av eleverna klarar alla delprov i matematik, 91 % klarar alla delprov i SVA och 94% klarar alla delprov i svenska.
- Finnstaskolan har hög måluppfyllelse i samtliga ämnen i år fem. Skillnaden mellan flickor och pojkars resultat är liten.
- Upp till år 3 är det en lärare som har huvudansvaret för i princip all ”teoretisk” undervisning. Lärarna samplanerar och utnyttjar varandras ämneskompetens i planeringen av undervisningen. I år 4-5 har de flesta lärarna ”sin klass” i flertalet ämnen, men där sker fler byten av klass utifrån lärarens utbildning. Skolan har ingen utbildad lärare i hemkunskap, men undervisning sker i år 4.
- Finnstaskolan är en läxfri skola och har så varit i ett antal år. Man ger inte läxor på ett traditionellt sätt. Två till fyra eftermiddagar per vecka har man sk. studiegård där eleverna har möjlighet att jobba ”i kapp”. Denna tid finns inlagd i lärarnas schema och i direkt anslutning till elevernas skoldag. Att skolan är läxfri är väl känt bland personal, elever och föräldrar. Det är tydligt att skolan lyfter fram fördelarna med ”läxfri skola”. Skolan är också tydlig med att redogöra för den hjälp eleverna kan få på studiegården.
- Skolan har varit framgångsrik i sin rekrytering och obehöriga lärare har ersatts med behöriga. Alla nyanställda får handledning och även andra lärare kan få handledning.

- Utvärderingsgruppen uppfattade att det arbetar många engagerade och kunniga lärare på Finnstaskolan.
- Elevgrupperna är relativt små, förutom de två förskoleklasserna.
- Förskoleklasserna arbetar målinriktat med förberedande matematik och språkutveckling och det finns en progression i ämnena uppåt i åldrarna.
- Fritidshemspersonalen kan finnas i klassrummet som resurs utan egentligt pedagogiskt uppdrag.
- Fritidshemmet har en egen målsättning för sin verksamhet.
- Utvärderingsgruppen har inte sett någon beskrivning hur fritidshemmet samarbetar med skolan för att stödja elevernas kunskapsutveckling.

2.2 Arbetsmiljö och delaktighet

Utvärderingen inom grundskola, förskoleklass och fritidshem innefattar:

- Värdegrundsarbete
- Arbetsmiljö
- Elevinflytande
- Samverkan med elever och vårdnadshavare/förälder

Utvärderingsgruppen har i sammandrag gjort följande iakttagelser:

- Skolan präglas av en god stämning och en öppen atmosfär. Alla; elever, personal och föräldrar har varit väl förberedda på vårt besök.
- Skolan har stort socialt fokus och man har en socialpedagog anställd på 90%.
- Skolan har en likabehandlingsplan och eleverna uppger att man pratar om den. Socialpedagogen har tillsammans med en fritidspedagog enskilda samtal med alla elever, för att göra en årlig kartläggning av elevernas trygghet och trivsel. Det framgår inte tydligt vilka som har ansvar för att åtgärderna i likabehandlingsplanens strävansmål genomförs och följs upp. Planen är inte reviderad ht -10
- Skolan har en anti-mobbingsgrupp som består av socialpedagog, speciallärare och fritidspedagog. Gruppen träffas en gång/vecka. Anmälan till gruppen sker genom en anmälan från klassläraren. Gruppen arbetar genom att samtala med ”den utsatte”, respektive ”mobbarna/mobbaren” var och en för sig. Föräldrarna involveras i ett tidigt skede. Delar av anti-mobbinggruppen deltar i EVG:s möten.
- På skolan finns elevråd, matråd, miljöråd och biblioteksråd där eleverna deltar. Eleverna har också ett eget skyddsombud. Hur man blivit utsedd till råden skiljer sig åt i de olika klasserna. Rektor leder mötena i flera av dessa råd.
- Man har inget föräldraråd på skolan däremot har föräldrar inbjudits att delta i samband med exempelvis revidering av Likabehandlingsplanen.
- Lokalerna är gamla, men håller på att rustas upp med nya inventarier. Klassrummen saknar gruppum. Fritidshemslokalerna är små, emedan skolgården är stor och aktivitetsinbjudande. Matsalen ger ett trevligt intryck.
- Antalet datorer i skolan är få. Eleverna använder inte datorer som ett naturligt arbetsredskap. Lärarna har en egen laptop.
- Lärarna upplever hög trivsel på arbetsplatsen och flera av arbetslagen har ett tätt samarbete.

- Klassrumsmiljön är relativt lugn och eleverna är ute på rasterna. Fritidshemspersonalen kan ibland ordna aktiviteter och det finns gott om lekredskap att låna. Lärarna och fritidshemspersonalen är rastvärdar, så det finns många vuxna ute på rasterna. Vaktmästaren är en viktig person på skolan han deltar i arbetet med elever, utöver sitt arbete med underhåll och IT.
- Klassråd förekommer regelbundet. Klassråden fungerar så att elevrådsrepresentanterna berättar vad man pratat om på elevrådet. Eleverna upplever att de kan vara med och påverka.
- Utvärderingsgruppen upplevde på denna korta tid att undervisningen till stor del styrdes av läroboken eller lärarens uppgift. Vid vissa uppgifter såg vi att undervisningen var individanpassad ex. användes hörselkåpor och dator.
- Utvärderingsgruppen träffade fyra föräldrar och alla fyra var engagerade i skolans arbete. Det är lite problematiskt att ge en bild kring föräldrarnas åsikter med ett sådant litet underlag men vi fick följande bild:
 - fördelarna med Finnstaskolan är att det är en liten skola, som är lugn. Föräldrarna upplever rektor som en tydlig ledare för skolan och att alla som arbetar på Finnsta visar ett stort engagemang.
 - När det gäller utvecklingssamtalen var upplevelserna delade. Några tyckte att det var svårt att läsa den skriftliga informationen inför utvecklingssamtalen. Man upplevde ändå samtalen som kunskapsinriktade och att de blickade framåt.
 - Likabehandlingsplanen kände föräldrarna till och man upplevde att skolan arbetar mycket med den sociala utvecklingen.
 - Föräldrarepresentanterna upplevde att det var många barn och lite personal på fritidshemmet.

2.3 Pedagogisk verksamhet och undervisning

Utvärderingen inom grundskola, förskoleklass och fritidshem innefattar:

- Organisation av pedagogisk verksamhet – arbetsorganisation, tidsanvändning och arbetssätt
- Verksamhetens och undervisningens innehåll, elevmedverkan
- Individanpassning och individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen
- Utveckling och lärande på individ- och grupp nivå
- Särskilt stöd och åtgärdsprogram
- Uppföljning, pedagogisk dokumentation och utvärdering av lärandet
- Samverkan och kommunikation
- Pedagogisk miljö

Utvärderingsgruppen har i sammandrag gjort följande iakttagelser:

- Alla klassrum och fritidshemsavdelningar är under samma tak, vilket bidrar till att det är lättare att samarbeta.
- På skolan finns en speciallärare, en specialpedagog och en svenska som andraspråkslärare, alla arbetar heltid.
- Pedagogiska diskussioner sker i samband med konferenser, ibland på arbetsplatsträffar och i arbetslagen.
- Datorn används i liten skala som ett pedagogiskt verktyg i verksamheten. De datorer som finns är i huvudsak placerade i mediateken.
- Många kartläggningar av barnens kunskaper görs av både sva-lärare, speciallärare/specialpedagog. I förskoleklassen görs detta av förskollärarna.

- Lärarna gör auskultationer hos varandra i syfte att utveckla undervisningen.
- Alla elever från förskoleklass får ta del av de estetiska ämnena såsom slöjd och musik. De har också idrott med idrottslärare. Skolan saknar utbildad hemkunskapslärare.
- Speciallärare, specialpedagog och sva-lärare arbetar både enskilt med vissa elever, man arbetar också med vissa elever i klass.
- Åtgärdsprogram kan upprättas både av klasslärare och av speciallärare/specialpedagog. Åtgärdsprogrammen lämnas skriftligen till rektor. Skolan säger sig ha många åtgärdsprogram och att uppföljningen inte alltid hinns med.
- Målen för vissa ämnen finns uppsatta i vissa klassrum.
- På de lektioner som utvärderingsgruppen besökte var det arbetsro. På vissa lektioner skrev läraren tydligt upp målet med lektionen. Lärarna gav också intrycket av att medvetet arbeta med att stärka elevernas självförtroende.
- Hur lärarna utövade sitt ledarskap i klassrummet varierade en del.
- Studiegård ordnas 2-4 gånger/vecka för de som behöver mer tid för att nå målen.
- Både elever och föräldrar får förbereda sig inför utvecklingssamtalet och det skriftliga omdömet skickas till föräldrarna innan samtalet.
- EVG består av en speciallärare en specialpedagog, kurator, skolsköterska samt rektor. Vid de flesta möten deltar en psykolog från Resursteamet. En socialsekreterare från socialtjänsten deltar på EVG en gång/månad. Skolan har fungerande rutiner kring elever med behov av särskilt stöd. Det verkar dock vara oklart vilken roll och ansvar som klassläraren har efter det att man "anmält" en elev till EVG.

4 Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Utvärderingen inom grundskola, förskoleklass och fritidshem innefattar:

- Organisation, ansvarsfördelning och beslutsordning
- Rektors åtagande, befogenheter och pedagogiska ledarskap
- Kvalitetsarbete

Utvärderingsgruppen har i sammandrag gjort följande iakttagelser:

- Skolan har en ledningsgrupp som består av rektor, fritidssamordnaren samt arbetslagsledarna.
- Ledningsgruppen träffas 1h varannan vecka och diskuterar övergripande frågor.
- Personalen uppger att de tycker att de känner till vem i ledningsgruppen som ansvarar för vad.
- Arbetslagsledarna ser sig som språkrör mellan rektor och arbetslagen. De upplever att de har tydliga befogenheter och har stor frihet.
- Ledningsgruppsrepresentanterna har ingen särskild tid avsatt i schemat för detta uppdrag.
- Rektor utövar ett tydligt ledarskap. Beslutsordningen är tydlig och rektor fattar beslut.
- Arbetslagen har ingen egen budget och man har t.ex. gemensamt materialförråd.
- Personalen kan ta sina frågor direkt med rektor och upplever sig delaktiga i skolans olika processer.
- Personalen säger att de är delaktiga i skolans kvalitetsarbete, de får komma med synpunkter utifrån rektors förslag
- Utvärderingsgruppens intryck är att skolan arbetat medvetet med att förbättra den sociala miljön i skolan men kanske inte lika mycket med utvecklingen av undervisningen i de olika ämnena. Det verkar inte finnas en systematisk uppföljning och utvärdering av ämnesutvecklingen.
- Skolan prioriterar sammanhållningen och tryggheten för eleverna.

- Ämnesgrupper träffas inte på ett organiserat sätt för att utveckla de olika ämnena. Man träffas mer informellt för att prata om ämnena.

3. Analys

Inledningsvis kan utvärderingsgruppen konstatera att Finnstaskolan är en väl fungerande skola. Eleverna verkar vara nöjda, föräldrarna likaså och personalen uppger att de upplever stor trivsel på arbetsplatsen. Många rutiner finns väl dokumenterade i tydliga och lättförståeliga dokument. De elever som utvärderingsgruppen möter är öppna och trevliga, personalen bjuder in utvärderingsgruppen till att närvara i verksamheten.

Analysen bygger på de iakttagelser som gruppen har gjort. Analysen är gruppens egen värdering av det som framkommit under en begränsad tid.

Personalen och eleverna trivs på skolan. Det är lugn och ro på lektionerna och eleverna är aktiva ute på rasterna. Det kan förklaras av ett långsiktigt och målmedvetet arbete med elevernas sociala utveckling.

Finnstaskolan har goda resultat. Det framkommer dock inte hur skolan arbetar med utveckling av ämnespedagogik. Skolan tycks prioritera de sociala målen och stämningen och atmosfären på skolan gynnar lärande. Man ser att lärarna medvetet arbetar med att uppmuntra eleverna och försöker hela tiden att stärka deras självförtroende. Att eleverna har i stort sett samma lärare hela skoldagen är en del av tryggheten.

Rektorns ledarskap är tydligt och ledarskapet syns i verksamheten. Alla vi samtalade med upplever att rektor är delaktig i den dagliga verksamheten. Hon deltar i flera av de råd som skolan har och kan namnen på alla elever. Rektor ger personalen stor frihet och stort förtroende. Rektor analyserar resultat av enkäter och kommer med förslag på utvecklings- och utbildningsområden. Rektors pedagogiska ledarskap är svårare att få syn på och i vilken utsträckning hon utmanar lärarna i deras pedagogiska verksamhet var tiden för kort för att utröna. Rektor anser att Finnstaskolan har välutbildad och engagerad personal.

Elevernas kunskaper om mål, kriterier och var de själva befinner sig varierar med ålder. Lärarna arbetar med att tydliggöra mål och kriterier. Någon förälder upplever den skriftliga informationen inför utvecklingssamtalen som lite svårtydd. Utvecklingssamtalen är enligt de fyra föräldrar vi träffade bra och framåtriktade.

Skolan har en kompetensutvecklingsplan och personalen känner delaktighet i hur den har framtagits.

Elevinflytandet fungerar bra med många olika råd som eleverna deltar i. Det direkta elevinflytandet i undervisningssituationen är inte lika välutvecklat. Eleverna upplever inte att de gör någon egen planering för sitt lärande. Eleverna når goda resultat på nationella prov i år 5 och år 3. Skolan får alla elever att nå de grundläggande kunskaperna, men det är mer tveksamt om de lite duktigare eleverna får tillräckliga utmaningar. Finnstaskolan är en läxfri skola, men man arbetar med studieteknik och man ger elever extra tid i studiegården 2-4 ggr/vecka. Denna tid är fokuserad på att elever som missat något ska komma i kapp. Tiden används inte för att stimulera de duktiga eleverna med nya utmaningar.

Att skolan är läxfri tycks inte göra att skolan får sämre resultat än annars. Man är dock på skolan intresserad av vad ”läxfrihet” har för betydelse för fortsatta studier. Broskolan som de flesta eleverna går till efter år fem har läxor. Man har gjort en första analys av hur det går för Finnstaskolans elever i Broskolan och de tycks fungera lika bra för Finnstaskolans elever som för andra elever. Man har dock för avsikt att göra en djupare analys i sin utvärdering av ”läxfri skola”.

Finnstaskolan har skapat en vi-känsla i hela skolan och all personal känner sig delaktig i alla elever, även om man inte undervisar dem eller är ansvariga för dem på fritidshemmet. Fritidshemspersonalen arbetar antingen som resurs för enskild elev eller som resurs i klassen under skoltid. Utvärderingsgruppen upplever att de är få vuxna på fritidshemmet, och får stöd av föräldrarna i den reflektionen. Fritidshemspersonalen har många uppgifter och är få till antalet. De har lite tid att planera sin verksamhet och har inte nått upp till sin målsättning vad t.ex. gäller organiserade lekar. Det har också varit en del personalomsättning på fritidshemmet av olika orsaker. Personalen redovisar att det är en bra vi-känsla på Finnstaskolan och att alla har ansvar för alla barn. Utvärderingsgruppen tycker att det är fritidshemspersonalens vilja och engagemang som får verksamheten att fungera trots att man är relativt få vuxna.

Lärarna i de teoretiska ämnena undervisar i många olika ämnen, det kan innebära att möjligheten för att utveckla ämnet kan saknas, eftersom man har så mycket att tänka på och tiden är begränsad. Antalet datorer för eleverna är få och det kan innebära att eleverna får mindre träning i att använda datorer som naturliga arbetsredskap i undervisningen. Alla elever från Förskoleklassen och uppåt har undervisning i de praktiskt – estetiska ämnena vilket lyfter dessa ämnens betydelse. Det möjliggör också delning av en klass till mindre grupper vilket ger läraren mer tid för enskilda elever

Den goda värdegrunden får man säga präglar Finnstaskolan. Utvärderingsgruppen har inte sett tydliga och konkreta exempel på hur arbetet går till för att uppnå den goda värdegrunden. Eleverna och personalen är trygga och man har en tydlighet i sitt sätt att vara. Man har tydliga konsekvenser för eleverna om de bryter mot Finnstaskolans regler. Likabehandlingsplanen kan utvecklas särskilt när det gäller mål för läsåret. Skolan behöver tydliggöra konkreta mål och vem som ansvarar samt när åtgärden ska utvärderas. På hemsidan finns en likabehandlingsplan som gäller för lå. 09/10

4. Slutsatser och rekommendationer

4.1 Slutsatser

Utvärderingsgruppen vill framhålla följande styrkor, svagheter, hot och möjligheter:

Styrkor

- Lärarnas inställning till eleverna att alla elever kan och ska kunna lyckas i skolan
- Rektors ledarskap och tydlighet
- Skolans klimat med lugn och ro och de små grupperna
- Den höga trivselen som personalen känner
- Skolans vi-känsla och personalens stora engagemang och vilja

Svagheter

- Otydligheter i hur man utvärderar och följer upp viktiga initiativ och beslut. T ex Strategi för ökad måluppfyllelse.
- Eleverna använder inte datorn som ett naturligt arbetsredskap.
- Likabehandlingsplanen kan utvecklas med mer utvärderingsbara, tidsatta och konkreta mål.
- Formerna för elevinflytandet i undervisningssituationen.

Hot

- "Läxfri skola" kan ifrågasättas om man inte är tydlig i vad det innebär för eleverna.
- Att inte de duktigaste eleverna får tillräckliga utmaningar

Möjligheter

- Skolan har stora möjligheter att bli en skola som kan sprida sitt framgångsrecept till andra.
- Skolan kan som helhet utgöra ett gott exempel.
- "Läxfri skola" kan vara attraktivt för rekrytering av nya elever

4.2 Rekommendationer

Utvärderingsgruppen rekommenderar Finnstaskolan följande:

- Fortsätta med analysarbetet som syftar till att kvalitetssäkra och säkerställa alla goda intentioner som finns dokumenterade.
- Fortsätta att analysera, utvärdera "läxfri skola".
- Utveckla arbetet med studiegården till att även omfatta elever som behöver större utmaningar för sin utveckling.
- Bli tydligare i det konkreta värdegrundsarbetet ex. veckans aktivitet på schemat som EQ eller livskunskap
- Utveckla arbetet kring elevernas egen planering. Ex loggböcker, veckoplanering.
- Förstärka samarbetet mellan skolan och fritidshemmet med ex gemensam planeringstid.

5. Lärande exempel

Utvärderingsgruppen vill lyfta fram följande exempel på utvecklingsarbete som kan vara av särskilt intresse för andra enheter:

- "Läxfri skola" och arbete med studiegård
- Tydliga och uttalade ansvarsområden för personalen.
- Strategi för hur elever kan hjälpa varandra
Kontakta rektor Agnetha Sjöholm 08 581 694 66.